

INFORMACIJA O RATNIM POTRAŽIVANJIMA

Izmirenje pravomoćnih sudskih presuda iz osnova ratnih potraživanja

Isplata potraživanja koja proizilaze iz pravomoćnih sudskih presuda iz osnova ratnih potraživanja regulirana je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br: 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11“) i Odlukom o izmirenju pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja („Službene novine Federacije BiH, broj: 70/11“ - u daljnjem tekstu: Odluka).

Sukladno Odlukama Ustavnog suda BiH, Federacija BiH je poduzela odgovarajuće zakonske mjere, u pogledu izmjene Zakona i temeljem članka 17. stavak 1. istog Zakona donijela je Odluku koja jasno tumači proceduru i dinamiku gotovinskih isplata po pravomoćnim sudskim presudama iz osnova ratnih potraživanja.

Zaključno sa danom 29.04.2014. godine registrirano i evidentirano je 323 presude u iznosu od 14.965.333,53KM.

Od toga sa danom 29.04.2014. godine realizirano je 297 presuda u ukupnom iznosu od 14.319.714,21 KM, i to kako slijedi:

1. U 2011. godini - plaćeno 12.445.787,49 KM
2. U 2012. godini - plaćeno 623.507,79 KM
3. U 2013. godini - plaćeno 1.246.309,93 KM
4. U 2014. godini - plaćeno 4.109,00 KM

Za realizaciju je reostalo 25 presuda u ukupnom iznosu od 645.619,32 KM.

Nadalje, sukladno Odluci o isplati naknade nematerijalne štete za pravomoćne sudske presude iz osnove ratnih potraživanja („Službene novine FBiH“, broj: 98/12) sa danom 18.02.2014. godine je isplaćeno ukupno 28.666,62 KM, i to kako slijedi:

1. U 2012. godini – plaćeno 28.266,62 KM
2. U 2013. godini – plaćeno 400,00 KM
3. U 2014. godini - nije bilo isplata

Preostala je isplata naknade nematerijalne štete za 19 presuda u ukupnom iznosu od 1.833,33 KM.

U Proračunu/Budžetu Federacije BiH za 2013. godinu bila su osigurana sredstva za realizaciju glavnice po pravomoćnim sudskim presudama iz osnova ratnih potraživanja u iznosu od 2.000.000,00 KM, kao i nematerijalne štete. Navedena sredstva su bila dovoljna za realizaciju svih potraživanja registriranih i evidentiranih do 30.12.2013. godine. Jedini razlog zbog kojeg navedene presude nisu isplaćene jeste taj što Federalnom ministarstvu financija, usprkos pismenim zahtjevima, nije dostavljena dokumentacija neophodna za isplatu istih (potvrda banke o otvorenom računu, ID broj i sl.)

Napominjemo, u Proračunu/Budžetu Federacije BiH za 2014. godinu također su osigurana sredstva za realizaciju glavnice po pravomoćnim sudskim presudama iz osnova ratnih potraživanja u iznosu od 2.000.000,00 KM, kao i nematerijalne štete.

Stoga, iste će biti realizirane čim nosioci presuda dostave podatke neophodne za realizaciju nematerijalne štete, odnosno glavnice.

Međutim problem predstavljaju zakonske zatezne kamate dosuđene pravomoćnim sudskim presudama iz osnova ratnih potraživanja.

Naime, člankom 6. Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 43/01), jasno se propisuje da se potraživanja iz članka 3. navedenog Zakona, proglašavaju se javnim dugom Federacije i na njih se ne obračunavaju kamate od dana nastanka do dana realizacije.

Vrhovni sud FBiH u svojoj presudi broj: Rev-446/02 od 14.09.2004. godine zauzeo je stav, kako slijedi:

„Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 43/01- u daljem tekstu: Zakon), uređuje način utvrđivanja i ostvarivanja potraživanja pravnih i fizičkih lica prema Federaciji, nastalih za potrebe odbrane u periodu ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti. Ovim Zakonom, utvrđuje se procedura ostvarivanja ovih potraživanja pa navedeni Zakon nema karakter materijalno pravnog propisa, već predstavlja procesno pravni zakon koji se odnosi na realizaciju određene vrste potraživanja. U takvoj situaciji njegove odredbe kojima se potraživanja proglašavaju javnim dugom Federacije kao i odredba da se na njih ne obračunavaju kamate od dana nastanka pa do dana realizacije ne utiče na tok postupka kojim se utvrđuju potraživanja, već može biti od uticaja tek u fazi izvršenja po pravomoćnim odlukama.“

Sukladno odredbi članka 6. Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti, kao i navedenom stavu Vrhovnog suda FBiH, Federalno ministarstvo financija/finansija nije vršilo isplate zakonskih zateznih kamata na glavicu.

Naime, u pogledu dosuđivanja zakonskih zateznih kamata na glavicu u presudama iz osnova ratnih potraživanja, sudovi imaju neujednačenu praksu.

Od zaprimljenih 323 presude iz osnova ratnih potraživanja, uvažavajući Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine i Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti, u 173 presude nije dosuđena zakonska zatezna kamata

Međutim, za 150 presuda iz osnova ratnih potraživanja, sukladno odredbama Zakona o obligacionim odnosima dosuđena je sporna zakonska zatezna kamata.

Federalno ministarstvo financija/finansija se povodom Odluke Ustavnog suda BiH, Ap-3528/10 od 19.07.2013. godine u predmetu „Panorama“ d.o.o. Brčko, kojom je utvrđena povreda prava na imovinu, jer izvršni postupak u predmetu Općinskog suda nije okončan u razumnom roku (isplaćena glavnica i sudski troškovi, za isplatu preostala zakonska zatezna kamata), obratilo Uredu za suradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH, s ciljem da imenovani poduzmu mjere iz njihove nadležnosti kako navedena Odluka ne bi postala model za potencijalne iduće odluke Ustavnog suda BiH u pogledu zakonskih zateznih kamata. Ured za suradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH, je dao mišljenje, broj: 02-06-196/13 od 04.12.2013. godine, kako u navedenoj Odluci nije odlučeno o zateznim kamata dosuđenim na ratna potraživanja, već je imajući u vidu činjenice konkretnog predmeta i podržavajući praksu Ustavnog suda BiH u sličnim

predmetima koja se na analogan način može primjeniti i u slučaju apelanta utvrdio, da iz dostavljene dokumentacije nije vidljivo da je predmetni izvršni postupak okončan u smislu člana 64. Zakona o izvršnom postupku.

Nadalje, ovo Ministarstvo se obraća i svom zakonskom zastupniku, Federalnom pravobraniteljstvu/pravobranilaštvu, s ciljem osporavanja dosuđenih zakonskih zatezних kamata u predmetima iz osnova ratnih potraživanja.

Napominjemo, zbog neizvršenja dosuđenih zakonskih zatezних kamata Federalno ministarstvo financija trpi velike pritiske od strane stranaka i njihovih zakonskih zastupnika, kao i od strane banaka, koje također trpe pritiske zbog neizvršenja istih u vidu krivičnih prijava zbog osnovane sumnje da je počinjeno krivično djelo neizvršenja sudske odluke iz član 351. Krivičnog zakona FBiH.

Obveznice iz osnova ratnih potraživanja u vlasništvu Federalnog ministarstva financija

Zaključno sa 29.04.2014. godine emitirane su tri tranše emisije obveznica iz osnova ratnih potraživanja:

1) Prva tranša emisije obveznica emitirana je sukladno Odluci o emisiji obveznica Federacije Bosne i Hercegovine po osnovu ratnih potraživanja fizičkih i pravnih lica ("Službene novine Federacije BiH", broj: 47/09) u ukupnom iznosu od 190.665.648 KM.

Od navedenog iznosa u vlasništvu Federalnog ministarstva financija nalazi se **7.574.813** obveznica u vrijednosti 7.574.813,00 KM. Obveznice koje su prenesene u vlasništvo Federalnog ministarstva financija se uglavnom odnose na pravomoćne sudske presude koje se sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 42/11“) umjesto putem emisije obveznica, realiziraju gotovinski, kao i na lica koja su dvostruko uvrštena u emisiju obveznica ili dvostruko verificirana, pasivni podbilans i sl. Nakon što ovo Ministarstvo izvrši isplate po pravomoćnim sudskim presudama za lica koja su uvrštena u emisiju obveznica, istima se obveznice oduzimaju i prenose u vlasništvo Federalnog ministarstva financija. Za prenos je preostalo 22.209 obveznica prve tranše koje će biti prenesene u vlasništvo Federalnog ministarstva financija u narednom periodu, kada navedene presude budu isplaćene.

2) Druga tranša emisije obveznica emitirana je sukladno Odluci o emisiji druge tranše obveznica Federacije Bosne i Hercegovine po osnovu ratnih potraživanja ("Službene novine Federacije BiH", broj: 56/11) u ukupnom iznosu od 3.400.220,00 KM.

Navedeni iznos je umanjen za **22.914,00** KM (lica koja su dvostruko uvrštena u emisiju obveznica). Cjelokupni navedeni iznos obveznica je prenesen u vlasništvo Federalnog ministarstva financija.

3) Treća tranša emisije obveznica sukladno Odluci o emisiji treće tranše obveznica Federacije Bosne i Hercegovine po osnovu ratnih potraživanja ("Službene novine Federacije BiH", broj: 70/13) u ukupnom iznosu od 342.001,00 KM. Federalno ministarstvo financija nije vlasnik niti jedne obveznice iz treće tranše.

Dakle, na dan 29.04.2014. godine u vlasništvu Federalnog ministarstva financija nalazi se ukupno **7.597.727** obveznica.

Za naredne tranše emisije obveznica preostao je iznos od 1.010.691,00 KM.

Pri pripremi treće tranše emisije obveznica svim licima koja su imala rješenja Komisije, a nisu uvrštena u emisiju obveznica, dostavljeni su dopisi kojima se tražilo dostavljenje neophodne dokumentacije za uvrštenje u emisiju obveznica. Međutim, većina lica nije dostavila dokumentaciju, te je za naredne tranše preostao gore navedeni iznos. Za značajan broj lica od preostalih, pošta se vratila s naznakom da je lice umrlo ili odselilo, što će bitno otežati prikupljanje podataka za narednu tranšu.